

על המחברים והמחברות

אלמוג בהר – מרצה בכיר בחוג לספרות באוניברסיטת תל אביב. בהר הוא ממייסדי התוכנית ללימודי תרבות ערבית-יהודית באוניברסיטת תל אביב ובאוניברסיטת בן-גוריון בנגב. מחקריו עוסקים בפיוט המאוחר, בספרות מזרחית ומגדר, בתרגומים בין עברית לערבית ובזיקתם של יוצרים יהודים למקורות אסלאמיים. מפרסומיו האחרונים: “We Can’t Understand Ourselves without the Arabic”, *Journal of Levantine Studies* 7 (2017): 131-152 אחרות: בחינה של 'הוא אחר' לשמעון בלס על רקע מכלול יצירתו, *פעמים* 137 (2014): 9-35; “Between East and West: Controversies over the Modernization of Hebrew Culture in the Works of Shaul Abdallah Yosef and Ariel Bension”, *Modern Jewish Studies* 16 (2017): 295-311 [written with Yuval Evri]

חיה במבני'ספורטס – עמיתת הוראה במחלקה ללימודי המזרח התיכון באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, ומלמדת היסטוריה מודרנית של המזרח התיכון במחלקה ללימודים רבת-חזומיים במכללת ספיר. עבודת המוסמך שלה, *קולו של מי נשמע/קולו של מי מושחק* (2001), עסקה בהבניית השיח של בעיית הפליטים הפלסטינים בממסד הישראלי בשנים 1949-1952, ועבודת הדוקטור שלה, *”ליבי במערב ואנוכי בפּבּל מזרח וערב”* (2014), עסקה בהיסטוריוגרפיה המזרח-תיכונית של אלי כדורי. בעבר עורכת *ג'מאעה*, ובין השאר, שותפה בייסוד “הפורום לחקר יהודים ונוצרים בתרבויות האסלאם” ובניהולו. מפרסומיה: “From Empire to Nation: Some Reflections on Elie Kedourie’s ‘Version’ of the Sykes-Picot Agreement and Other British Moments in the Middle East”, *Journal of Levantine Studies* 8 (2018): 59-84

ננסי ברג – פרופסור לספרות עברית והשוואתית באוניברסיטת וושינגטון בסנט לואיס, מיזורי. חקרה את יצירתם הספרותית של יהודי עיראק, ופרסומיה בנושא הם: *Exile from Exile: Israeli Writers from Iraq* (Albany: State University of New York Press, 1996); *More and More Equal: The Literary Works of Sami Michael* (Lanham, MD: Lexington Books, 2005). היא ערכה שני קבצים עם נעמי סוקולוף – *What We Talk About When We Talk About Hebrew (And What It Means to Americans)* (Seattle: University of Washington Press, 2018); *Since 1948: Israeli Literature in the Making*

הזיכרון של יהודי בגדאד את מולדתם. כמו כן, היא עורכת, עם דינה דנון, קובץ מחקרים חדש על יהודי ארצות האסלאם. (Albany: State University of New York, 2020). מחקרה החדש עוסק בדרכי

גיא ברכה – מרצה במחלקה לתולדות ישראל ויהדות זמננו ע"ש קושיצקי באוניברסיטת בר-אילן. תחומי המחקר שלו הם היצירה בערבית ספרותית של יהודים במזרח-התיכון במאות התשע-עשרה והעשרים, וכן היסטוריה חברתית, פוליטית ותרבותית של יהודים בסוריה ובלבנון. מפרסומיו: "Digitization of Jewish Nahda Texts: 'Knowing the Enemy or Preserving a Heritage?'" *Studies in Contemporary Jewry* 31 (2020): 152-164

אורית בשקין – היסטוריונית תרבותית וחברתית, פרופסור להיסטוריה מודרנית של המזרח התיכון באוניברסיטת שיקגו. מחקרה מתמקדים בהיסטוריה של עיראק המודרנית, בהיסטוריה של יהודי עיראק, בנהדה ובקשרים שבין היסטוריה לספרות. בשקין למדה לתואר ראשון ושני באוניברסיטת תל אביב ולתואר שלישי באוניברסיטת פרינסטון. מפרסומיה: *Impossible Exodus: Iraqi Jews in Israel* (Stanford: Stanford University Press, 2017); *New Babylonians: A History of Jews in Modern Iraq* (Stanford: Stanford University Press, 2012); *The Other Iraq: Pluralism and Culture in Hashemite Iraq* (Stanford: Stanford University Press, 2009).

סיגל גורגי – עמיתת הוראה במחלקה ללימודי המזרח התיכון ובחיבה ללימודי השפה והתרבות הערבית באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, בתחומי הספרות הערבית המודרנית, ורכזת פדגוגית של תוכנית הוראת הערבית בערבית במחלקה. חברת הנהלה באגודת האקדמאים יוצאי עיראק בישראל, העוסקת בהוצאה לאור של מחקרים, יצירות וזיכרונות של יהודי עיראק. תחומי העניין שלה בחקר הספרות הערבית, הם אקזיסטנציאליזם; סוגיות חברתיות, תרבותיות ופוליטיות; הגירה; הקול הנשי וספרותם של יהודי עיראק.

אביב דרעי – דוקטורנטית להיסטוריה ולימודי המזרח התיכון והאסלאם באוניברסיטת ניו יורק. דרעי עוסקת בהיסטוריה כלכלית, חברתית ותרבותית של האימפריה העוסמאנית, ובימים אלו היא משלימה את עבודת הדוקטור שלה בנושא בנקאות, אשראי וחוב בפרובינציית סוריה במאה התשע-עשרה. בעת האחרונה פורסם מאמרה על מעמד המשפטי של בנקאי הפרובינציה לאחר פשיטת הרגל האימפריאלית ב-1875: "Imperial Creditors, 'Doubtful' Nationalities: 1875 and Financial Obligations in Late Ottoman Syria: Rethinking Ottoman

Subjecthood and Consular Protection”, *International History Review* 42(2020), <https://doi.org/10.1080/07075332.2020.1774796>. מאמר נוסף שלה עוסק בהתארגנות פוליטית ובמוסדות ייצור ידע בקרב יהודים ילידי פלסטין העוסמאנית סביב 1948, ומתמקד בדמותו של ד"ר ישראל בן-זאב (וולפנזון), עתיד לצאת לאור בקרוב בכתב העת *International Journal of Middle East Studies*.

אורית ואקנין-יקותיאל – חוקרת את מרוקו המודרנית, מרצה במחלקה ללימודי המזרח התיכון באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, יו"ר מרכז חיים הרצוג לחקר המזרח התיכון והדיפלומטיה, ומרכזת את הפרויקט "יהודים ונוצרים בתרבויות האסלאם". מחקרה עוסקים בקולוניאליזם, בפוסט-קולוניאליזם, בהיסטוריה של עבודה, בקאידים הגדולים, בתקופת וישי ובמודרניות במרוקו. כמו כן, היא חוקרת את הדיאספורות המרוקאיות בארץ ובעולם, את ההיסטוריה המודרנית של יהודי מרוקו ואת ההיסטוריוגרפיה על אודותיהם. פרסומה האחרון בנושא: "Jewish Women in Intercommunal Political Movements in Colonial Morocco", *Journal of Modern Jewish studies* 18 (2019): 227-244.

הלל כהן – ירושלמי, מתעניין בהיסטוריה של יחסי יהודים-ערבים ויחסי יהודים-מוסלמים מראשית האסלאם ועד היום. מלמד היסטוריה פלסטינית וציונית באוניברסיטה העברית וכותב על נקודות מפגש בין יהודים לערבים בעולם האמיתי ובעולם המילים, ועל מקומן של ההיסטוריה והדת בעיצוב היחסים בימינו.

לאונרדו כהן – מרצה במחלקה ללימודי המזרח התיכון ובתוכנית ללימודי אפריקה, באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. מחקריו עוסקים בהיסטוריה של אתיופיה ובהיסטוריה של מסדר הישועים. בעת האחרונה יצא לאור ספרו *Narratives of Suffering, Failure, and Martyrdom: Early Modern Catholicism Confronting the Adversities of History* (Lisbon: Centro de Estudos de História Religiosa, Universidade Católica Portuguesa, 2020).

יורם מיטל – פרופסור במחלקה ללימודי המזרח התיכון באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. תחומי המחקר שלו כוללים היסטוריה חברתית, תרבותית, פוליטית ומשפטית של המזרח התיכון המודרני. בשנים האחרונות הוא מתמקד בחקר הקהילות היהודיות במצרים, ומשמש יועץ היסטורי של הקהילה היהודית בקהיר. מפרסומיו: *Revolutionary Justice: Special Courts and the Formation of Republican Egypt* (Oxford: Oxford University Press, 2017); "A Jew in Cairo: The Defiance of Chehata Haroun", *Middle Eastern Studies* 53 (2017): 183-197; "A Thousand-Year-Old Biblical Manuscript Rediscovered in Cairo: The

Future of the Egyptian Jewish Past”, *Jewish Quarterly Review* 110 (2020):
195-219.

יונתן מנדל – חבר סגל במחלקה ללימודי המזרח התיכון באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. תחומי מחקריו הם, בין השאר, סוציולוגיה של השפה הערבית, יחסי יהודים-ערבים בראי השפה, וכן מקומה, מעמדה והוראתה של הערבית בארץ. מנדל הוא ראש החטיבה לשפה ותרבות ערבית, וכן אחראי על התוכנית החדשה להוראת הערבית בערבית. בעת האחרונה יצא לאור ספרו **שפה מחוץ למקומה: אוריינטליזם, מודיעין והערבית בישראל** (ירושלים: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד, 2020). מנדל הוא גם עורך המשנה של סדרת “מפתוב” (מکتוב) המוקדשת לתרגום ספרות ערבית לעברית.

חיים סעדון – פרופ' במחלקה להיסטוריה, פילוסופיה ומדעי היהדות באוניברסיטה הפתוחה, מתמחה בחקר יהודי ארצות האסלאם בעת החדשה, בדגש על הפעילות החברתית והפוליטית של היהודים, יחסי יהודים ומוסלמים, צינורות, עלייה, מלחמת העולם השנייה ועיצוב הזיכרון ההיסטורי של הקהילות. מנהל מרכז התיעוד והמחקר על יהודי צפון אפריקה במלחמת העולם השנייה שבמכון בן-צבי, ועורך מייסד של הסדרה “קהילות ישראל במזרח במאות התשע-עשרה והעשרים”. פרסומים אחרונים: *Les Juifs d’Afrique du Nord face à l’Allemagne nazie* (Paris: Perrin, 2018); “Jewish Leadership in North Africa: The Transformative Implication of World War II”, in *The End of 1942: A Turning Point in the War and in the Comprehension of the Final Solution?*, eds. Dina Porat and Dan Michman in Cooperation with Haim Saadoun (Jerusalem: Yad Vsaheh, 2017): 159-188; “Stages in the Jewish Historiography and Collective Memory of the Second World War in North Africa”, in *The Holocaust and North Africa*, eds. Sarah Stein and Aomar Boum (Columbia: Columbia University Press, 2018): 229-238.

יובל עברי – סוציולוג וחוקר תרבות בקינגס קולג', לונדון. תחומי המחקר שלו ממוקמים בממשק שבין סוציולוגיה, חקר ספרות ותרגום, ועבודתו מתמקדת בהיסטוריה האינטלקטואלית של פלסטין-ארץ ישראל במפנה המאה העשרים, ובמיוחד באינטלקטואלים יהודים-ספרדים. מחקרו כיום בוחן מסורות של תרגום רב-לשוני עברי-ערבי בעידן של האחדה לאומית חד-לשונית. ספרו **השיבה לאנדלוס: מחלוקות על תרבות וזהות יהודית ספרדית בין ערביות לעבריות**, יצא לאור בהוצאת מאגנס (2020).

מנשה ענזי – מרצה במחלקה להיסטוריה של עם ישראל באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, מוביל את קבוצת המחקר על "דיאספורות יהודיות באוקיינוס ההודי" במסגרת I-CORE "דעת המקום", ומופקד הקתדרה על שם משפחת רוזן למדעי היהדות. ממייסדי הפורום לחקר "יהודים ונוצרים בתרבויות האסלאם", וממנהליו. עוסק בתולדות היהודים בתימן, ביחסים בין יהודים למוסלמים, ביהודים באוקיינוס ההודי ובמרחב האורבני המוסלמי. ספרו **הצנעאנים: יהודים במרחב מוסלמי, 1872-1950**, יתפרסם בקרוב בהוצאת מרכז זלמן שזר.

ה'אלד פוראני – עמית מחקר בכיר וראש קבוצות דיון ומחקר במכון ון ליר בירושלים. פוראני הוא מרצה בכיר בחוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת תל אביב. עם תחומי מחקרו נמנים תיאוריה חברתית, מודרניות, שפה וספרות, תאולוגיה, חילוניות, פלסטין וההיסטוריה של האנתרופולוגיה. הוא פרסם מאמרים בכתבי עת מהשורה הראשונה. ספרו האתנוגרפי, *Silencing the Sea: Secular Rhythms in Palestinian Poetry*, ראה אור ב-2012 בהוצאת אוניברסיטת סטנפורד; וספרו *Redeeming Anthropology: A Theological Critique of a Modern Science* הבוחר את מערכת היחסים בין אנתרופולוגיה לתאולוגיה, ראה אור ב-2019 בהוצאת אוניברסיטת אוקספורד. במחקרו פוראני מבקש לשער מה עשויה להניב ביקורת פלסטינית על מושג הריבונות המודרני. במכון ון ליר פוראני עומד בראש שתי קבוצות דיון ומחקר: האחת, "חממה ביקורתית", נועדה לספק מרחב תמיכה אינטלקטואלי ומעשי לסטודנטים פלסטינים לתארים מתקדמים במדעי הרוח והחברה באוניברסיטאות ישראליות; והאחרת, "הערבית ואתגר המחשבה", מבקשת לשחזר ולחשוף דרכים שבהן השפה הערבית יכולה לפעול ככלי להעברת חוכמה ניידת וחוצת תרבויות, ולעודד חשיבה נוקבת, למרות חשכת המצב הקולוניאלי בזמננו.

אבירם צורף – עמית בתר-דוקטורט באקדמיה ע"ש פולונסקי ללימודים מתקדמים במדעי הרוח והחברה במכון ון ליר בירושלים. עבודת הדוקטור שלו, "שותפות יהודית-ערבית כנגד שיח החילון: מחשבה דתית, פוליטיקה וספרות בכתבתו של יהושע רדלר-פלדמן (ר' בנימין, 1880-1957)", נכתבה במחלקה להיסטוריה של עם ישראל באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. לאחר מכן היה עמית בתר-דוקטורט ב-EUME – תוכנית מחקר בפורום ללימודים רב-אזוריים בברלין. מחקריו עוסקים בהיסטוריה של יחסי יהודים-ערבים בפלסטין-ארץ ישראל העוסמאנית והמנדטורית ובמדינת ישראל, ובהיסטוריה תרבותית ופוליטית של יהודים בעיראק העוסמאנית ובגליציה ההבסבורגית.

חגי רם – מלמד היסטוריה של המזרח התיכון במחלקה ללימודי המזרח התיכון באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. מתמקד בהיסטוריה החברתית של איראן, הלבנט ופלסטין-ישראל. בין ספריו האחרונים: *Intoxicating Zion: A Social History of Hashish in Mandatory Palestine and Israel* (Stanford: Stanford University Press, 2020).

ליאור שטרנפלד – מלמד במחלקה להיסטוריה ובתוכנית ללימודי יהדות באוניברסיטת המדינה של פנסילבניה. עיקר מחקרו עוסק בהיסטוריה החברתית של איראן, בהתמקדות על יהודי איראן במולדתם ובקהילות הפזורה. ספרו *Between Iran and Zion: Jewish Histories of Twentieth-Century Iran* (Stanford: Stanford University Press, 2020) יצא לאחרונה במהדורה עברית: **בין איראן לציין: יהודי איראן במאה העשרים** (תל אביב: כתב, 2020). בימים אלו הוא עוסק בחקר ההיסטוריה של קהילות יהודי איראן בארצות הברית ובישראל ובשורשי תפיסת ה"עולם השלישי" במזרח התיכון.

ראובן שניר – מלמד בחוג לשפה וספרות ערבית באוניברסיטת חיפה. הוא עוסק במחקר הספרות הערבית והתרבות הערבית-יהודית ובתרגום בין עברית, ערבית ואנגלית. בין ספריו האחרונים: *Who Needs Arab-Jewish Identity? Interpellation, Exclusion, and Inessential Solidarities* (Leiden: Brill, 2015); *Modern Arabic Literature: A Theoretical Framework* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2017); *Arab-Jewish Literature: The Birth and Demise of the Arabic Short Story* (Leiden: Brill, 2019).

אסף תמרי – עמית בתר־דוקטור באקדמיה ע"ש פולונסקי ללימודים מתקדמים במדעי הרוח והחברה במכון ון־ליר בירושלים. מחקריו ממוקדים בהיסטוריה האינטלקטואלית של היהודים במזרח אגן הים התיכון בראשית העת החדשה, ביחסי הגומלין בין שיחים דתיים, מדעיים ופוליטיים בתקופה, ובהשלכותיהם על תפיסות של סובייקטיביות ופעולה. ספרו הראשון, **האל כמטופל והקליניקה של המקובל: קבלת האר"י כשיח רפואי**, עתיד לראות אור בהוצאת מאגנס ובהוצאת מכון ון־ליר.